

TYÖTERVEYSHUOLLON
VIRTUAALIYLIOPISTO

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen LOKIKIRJA 2021-22

Erikoistujan nimi: _____

HELSINGIN YLIOPISTO

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

OULUN YLIOPISTO

Tampereen yliopisto

TURUN
YLIOPISTO

SISÄLLYSLUETTELO

A: KIRJATTAVAT OPPIMISTEOT, SUORITTEET JA ARVIOINNIT.....		2
1.	KOEJAKSO	3
2.	OMAN ERIKOISTUMISSUUNNITELMAN KOKONAISUUS	5
3.	TYÖTERVEYSHUOLTOJAKSO 24 KK	6
4.	TYÖKYVYN ARVIOINTI- JA KUNTOUTUSJAKSO 6 KK	16
5.	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS TYÖTERVEYSHUOLTOA TUKEVILLA KLIINISILLÄ ERIKOISALOILLA 9 KK	18
6.	TÄYDENTÄVÄ KÄYTÄNNÖN KOULUTUSJAKSO 12 KK.....	19
7.	TYÖTERVEYSLAITOSJAKSO 6 KK	20
8.	TERVEYSKESKUSJAKSO.....	20
9.	TEORIAKOULUTUS 200 T	20
10.	ALLEKIRJOITUS	21
B: ERIKOISTUJAN OPAS.....		22
1.	SUUNNITTELE – TOTEUTA – ARVIOI – TOISTA	22
2.	MIKSI JA MITÄ: TAVOITTEET	22
3.	MITEN: OPPIMINEN TYÖSSÄ	24
4.	TÄYDENNYKSIÄ TYÖTERVEYSHUOLTOJAKSOLLE	27
5.	TEORIAKOULUTUKSET	33
6.	JOHTAMISOPINNOT	34
C: LIITTEET		35
1.	VALTAKUNNALLISEN KUULUSTELUN KIRJALLISUUS 2021-22	35
2.	EPA-JÄSENTELYN LOMAKEPOHJA TTH ERIKOISALALLA 2021	36
3.	OSAAMISTASOILLA ETENEMISTÄ HAVAINNOLLISTAVA MATRIISI TOIMINNOITTAIN	37
4.	OSAAMISTASOJEN KUVAUKSET ETAPPIASTEIKOLLA	38
5.	BLOOMIN TAKSONOMIA YKSILÖLLISTEN OSAAMISTEN ARVIOINNISSA	39
6.	TYÖTERVEYSHUOLLON VIRTUAALIYLIOPISTO KOKOAA ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN	40

OSA A

A: KIRJATTAVAT OPPIMISTEOT, SUORITTEET JA ARVIOINNIT

A-osaan erikoistuja kirjaa oppimistekonsa ja suorituksensa: koejakson sekä käytännön koulutuksen jaksokohtaiset toimipaikkakoulutukset, henkilökohtaiset ohjaustapaamiset, suoritteet ja oppimisen arvioinnit. Käytännössä kirjauksia tulee tehtäväksi viikoittain.

Erikoistumiskoulutuksen loppuksi erikoistuja allekirjoittaa asianmukaisesti täytetyn osan A ja liittää sen hakemukseensa suoritetusta työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta. Oppialan vastuhenkilö hyväksyy täytetyn lokikirjan osana koulutuksen kokonaissuoritusta.

1. Koejakso

Koejakson suorituspaikka ja -aika _____

Koejakso (6 kk) suoritetaan työterveyshuollossa *pääosin* koejakson yleisen mallin mukaisesti. Siinä tavoitteina on, että koejakson myötä erikoistuvalla on 1) muodostunut kattava kuva erikoisalan sisällöstä, työtehtävistä, tavallisimmista toimenpiteistä ja vaatimuksista; 2) muodostunut käsitys omasta valmiudesta toimia alalla; ja 3) varmistunut kiinnostus ja motivaatio kouluttautua alalle.

Koejakson yleisten vaatimusten *lisäksi* työterveyshuollon erikoistujan on osallistuttava määräaikaisen opinto-oikeuden saatuaan a) ensimmäiseen mahdolliseen työterveyshuollon starttiseminaariin sekä b) Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma-kurssille, jonka osana hänen tulee ohjatusti laatia henkilökohtainen erikoistumissuunnitelma, suorittaa Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkärielle tutuksi –verkkokurssi virtuaaliyliopistossa sekä raportoida ja reflektoida koejakson toimipaikkakoulutusten toteumat tähän lokikirjan koejakso-osioon.

KOEJAKSON SUORITTEET	Pvm
Henkilökohtainen koulutussopimus tehty	
Koejakson arviointikeskustelut käyty <ul style="list-style-type: none"> • Aloituskeskustelu • Välikeskustelu • Loppukeskustelu 	
Starttiseminaariin osallistuminen	
Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma -kurssi suoritettu <ul style="list-style-type: none"> • Erikoistumissuunnitelma (HOPS) hyväksytty • Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkärielle tutuksi -kurssi suoritettu • Koejakson lokikirjaote hyväksytty 	

Koejakson henkilökohtaiset koulutussopimukset sekä arviointilomakkeet löytyvät yliopistojen yhteisiltä erikoislääkärikoulutuksen verkkosivuilta:

<https://www.laaketieteelliset.fi/ammattillinen-jatkokoulutus/etusivu>

REFLEKTIOT KOEJAKSON OHJAUKSISTA, TOIMIPAIKKAKOULUTUKSISTA JA MUISTA OPPIMISTAPAHTUMISTA		
Pvm	Oppimistapahtuma ja aihe	Ajatuksia opitusta ja sen soveltamisesta
xx.xx.xxxx	Luento työyhteisötyöstä	Työyhteisötyö on tärkeää - täytyy jutella tiimin psykologin kanssa lisää.
xx.xx.xxxx	Meeting: ammatillinen kuntoutus	Paljon uutta tietoa minulle. Tärkeä osa työterveyslääkärin osaamista! Luenpa Kelan ja xxx sivut tästä.

OSA A

Lisää rivejä taulukkoon opintojen etenemisen mukaisesti.

2. Oman erikoistumissuunnitelman kokonaisuus

Tämä taulukko auttaa hahmottamaan koulutusjaksojen kertymistä ja suunnittelemaan vielä puuttuvia osioita. Kirjasintyyppillä (*kursivoitu/lihavoitu*) voi erotella *suunnitteilla olevat* ja **suoritetut** jaksot.

KOEJAKSO 6 KK	<i>Suunnitelma/ toteuma, pvm</i>	Kesto (v, kk, pv)
TERVEYSKESKUSKOULUTUSJAKSO 9 KK	<i>Suunnitelma/ toteuma, pvm</i>	Kesto (v, kk, pv)
Koulutuspaikka ja kouluttaja		
KÄYTÄNNÖN KOULUTUS	<i>Suunnitelma/ toteuma, pvm</i>	Kesto (v, kk, pv)
Koulutuspaikka ja erikoisala/kouluttaja		
Työterveyshuoltojakso (24 kk)		
Koulutusjaksot kliinisillä erikoisaloilla (9 kk)		
Työkyvyn arviointi ja kuntoutusjakso (6 kk)		
Täydentävä käytännön koulutus (12 kk)		
Työterveyslaitosjakso (6 kk)		
MUUT PAKOLLISET SUORITTEET	<i>Suunnitelma/ toteuma, pvm</i>	
Johtamisopinnot		
Teoriakoulutus (200 t) sisältäen Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston koulutuksia vähintään 60 t		
Lokikirja täysin täytetty		
Valtakunnallinen kuulustelu hyväksytty		

OSA A

Lisää rivejä taulukkoon opintojen etenemisen mukaisesti.

24 KK TYÖTERVEYSHUOLTOJAKSON VAADITTAVAT SUORITTEET (OPS käytännön toimintojen osaamistavoitteet)		
KÄYTÄNNÖN TOIMINNOT	Suoritteet	Pvm ja aihe (merkitse D, jos palvelutapahtuma toteutui täysin digitaalisten välineiden avulla)
TOIMINNAN SUUNNITTELU: Neuvonta ja ohjaus työterveystoiminnasta. Asiakassuhteen luominen ja ylläpitäminen työterveysyhteistyössä. Työterveystoiminnan suunnittelu: tth prosessien tarkoituksenmukainen hyödyntäminen asiakaskohtaisesti	Viiden erilaisen asiakasyrityksen työterveyshuoltosopimuksen läpikäyminen kouluttajalääkärin kanssa	
	Viiden asiakasyrityksen työterveyshuollon toimintasuunnitelman laatiminen tai päivittäminen tai niihin osallistuminen pohjautuen työpaikan ja toimialan tietoihin kouluttajan ohjauksessa ja/tai arvioimana	
TYÖPAIKKASELVITYS Työpaikkaselvityksen toteuttaminen, raportin kirjoittaminen ja raportointi. ESV:n ja tapaturmavaaran tunnistaminen ja terveydellisen merkityksen arviointi. Työn keskeisten kuormitustekijöiden tunnistaminen sekä terveydellisen ja työkykymerkityksen arviointi. Työpaikan ensiaputarpeen määrittäminen. Työhygieenisten mittausten ja biomonitoroinnin tarvearviointi ja tulosten tulkinta. Työpaikan sisäilmaongelman selvittely. Eritysäitiäispäivärahan tarpeen arviointi. Työyhteisön toiminnan selvittäminen/Epäasiallisen kohtelun tunnistamiseen ja	10 moniammatillista perustyöpaikkaselvitystä kouluttajan kanssa käsiteltynä. Ensimmäiset selvitykset suositellaan tehtäväksi kouluttajan kanssa. Huom: Kaikista työpaikkaselvityksistä vähintään puolessa on oltava erityistä sairastumisen vaaraa (ESV) aiheuttavia tekijöitä, jotka edellyttävät kemiallisten, fysikaalisten ja biologisten riskien arviointia. Työpaikkakäynneistä korkeintaan puolet saa olla vain etämenetelmiä käyttäen toteutettuja.	
	Viisi kouluttajan kanssa käsiteltä suunnattua	

OSA A

<p>siihen puuttumiseen liittyvät selvitykset. Työkuormituksen selvittäminen.</p>	<p>työpaikkaselvitystä kysymyksenasettelun mukaisella systemaattisella selvitysmenetelmällä toteutettuna.</p>	
<p>TERVEYSTARKASTUKSET</p> <p>Työterveystarkastusten tarvearviointi ja suunnittelu.</p> <p>Altistelähtöisen työterveystarkastuksen tekeminen.</p>	<p>Työterveystarkastusten tarvearviointi ja suunnittelu viidessä asiakasyrityksessä (tai vaikka yhden suuren yrityksen eri osastoilla) niin, että ne kattavat erityyppiset terveystarkastukset. (Huomaa toiminnan yhteys työpaikkaselvitykseen ja toiminnan suunnitteluun)</p>	
<p>Työn edellyttämien terveydellisten erityisvaatimusten takia tehtävän työterveystarkastuksen tekeminen.</p>	<p>20 altistelähtöistä (ESV) tai työn terveydellisistä erityisvaatimuksista johtuvaa työterveystarkastusta, jotka arvioitu kouluttajalääkärin kanssa</p>	
<p>Terveystarkastus työkyvyn arvioimiseksi ja tukemiseksi.</p>	<p>Kirjaa tähän esimerkiksi ammatin ja/tai keskeisen haasteen mukaan otsikoiden, ei nimellä.</p>	
<p>Työ- ja altisteanamneesin ottaminen.</p>		

OSA A

Työterveysneuvottelun toteuttaminen.	- Ensimmäiset työterveysneuvottelut suositellaan toteutettavaksi yhdessä kouluttajalääkärin kanssa.	
Työkokeilun järjestäminen.		
Muun ammatillisen kuntoutuksen suunnittelu ja järjestäminen.		
Työilmapiiriasioissa tarvittavaan tukeen liittyvä neuvonta ja ohjaus.		
Ryhmämuotoiset työterveyttä tukevan neuvonnan ja ohjauksen toiminnot		
Työsuojeluyhteistyöhön liittyvät toiminnot	Viiden työkokeilun suunnittelu ja seuranta ja niiden käsittely kouluttajalääkärin kanssa – Huomaa linkitys terveystarkastuksiin ja sairaanhoitoon.	
Muun terveydenhuollon ja kuntoutuksen ym. kanssa toteutuva yhteistyö		
Verkoston rakentaminen/ verkostoyhteistyö työllistymiskyvyn tukemiseksi.		
	Osallistuminen kahteen työyhteisön kehittämishankkeeseen tai interventioon ja niiden läpikäynti kouluttajalääkärin kanssa.	
	Työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen malleihin perehtyminen viidessä työpaikassa (sis. mm. hälytysrajat, esimiesten toiminta, omailmoitusmenettely lyhyissä sairauspoissaoloissa, työhön paluun tukimuodot, päihdeohjelmien menettelyt)	
	Kahden erityyppisen yrityksen työsuojelun toimintaohjelmiin perehtyminen kouluttajalääkärin kanssa (huom. linkki toiminnan suunnitteluun ja TPS)	
	Työllistymiskyvyn tukemisen palvelujärjestelmään ja oman alueen verkostoon perehtyminen kouluttajalääkärin kanssa	

TYÖTERVEYSPAINOTTEINEN SAIRAANHOITO	Työhön liittyvien sairauksien tunnistaminen 20	
Työhön liittyvien sairauksien tunnistaminen ja hoito.	potilastapauksessa itsenäisesti ja tapauksista kouluttajalääkärin kanssa keskustellen	
Ammattitautien diagnostiikka/sen käynnistäminen.	(sisältäen linkitykset työterveyshuollon muihin prosesseihin, hyviin hoitokäytäntöihin, hoidon porrastukseen ja seurantaan sekä työhön paluuseen)	
Työtapaturman käsitteleminen.		
Työuupumuksen arviointi ja hoidon suunnitteleminen.		
Sairauspoissaolotarpeen arviointi ja pituuden määrittäminen		
Osasairausvapaaseen liittyvät toiminnot		
90 päivän lausunto työssä jatkamisen edellytysten selvittämiseksi (30-60-90).		
ERIKOISALAN JA SEN MONIAMMATILLISEN TYÖYHTEISÖN KEHITTÄMISEEN LIITTYVÄT ASiantuntijatoiminnot	Viisi asiantuntijataitojen ja hyvien ammattikäytäntöjen kehittämiseen liittyvää suoritetta kuten esim. oppimisen ohjaamisen, osaamisen arvioinnin, kokouksen, kehittämishankkeen tms. toteuttaminen	

OSA A

	Viisi luento tai yhteenveto ajankohtaisesta työterveys- tai työelämäaiheesta omassa yksikössä/muulla verkostossa	
	Viisi omassa työssä esiin tullutta eettisjuridista pohdintaa (esim. matriisin tuella) yhdessä kouluttajalääkärin kanssa	

OSA A

KÄYTÄNNÖN TOIMINTOJEN ARVIOINNIT

OPS2020- täydentävän Osaamisen arviointi 2021–22 dokumentin mukaisesti **koulutusjaksoilla arviointia painotetaan suhteessa käytännön toimintojen osaamistavoitteisiin**, kuitenkin niin, että **samalla aina arvioidaan myös etenemisiä erikoisalan tehtävien sisäistämässä ja yksilöllisissä osaamistavoitteissa**.

Arvioinnit palvelevat oppimista. Ohjaus ja arviointi aina limittyvät. Puolivuositteiset arvioinnit palvelevat koulutuksen suunnitelmallisuutta. Seurantakeskusteluissa tärkeää on eteenpäin suunnittelu.

Arviointeja voidaan kokeilla tehdä myös toiminnoittain puolivuotiskausten aikana. Siirtymäkaudella kohti sähköistä järjestelmää tutkimme arviointien parhaita toteutustapoja. Suosittelemme hyödyntämään taulukkoa toimintojen osaamisen kehittymisestä (liite 3) ja etappiasteikkoa (liite 4) .

Erikoistujan koostamat itsearviointit, kouluttajalääkärin arvioinnit sekä yhdessä muotoillut jatkosuunnitelmat kirjataan seuraavassa kunkin koulutusjakson arviointien taulukkoon.

24 KK TYÖTERVEYSHUOLTOJAKSON SEURANTAKESKUSTELUT Erikoistujan ja kouluttajan keskustelun pääkohdat ja jatkosuunnitelmat
pvm __/__/____ Lähtötason arviointi jakson alkaessa ja opintojen suuntaaminen seuraavalle 6 kuukaudelle
kuvaus lähtötason osaamisista
suunnitelma seuraavalle 6 kk
pvm __/__/____ 6 kk oppimisen arviointiyhteenveto ja opintojen suuntaaminen seuraavalle 6 kuukaudelle
osaamisten eteneminen
suunnitelma seuraavalle 6 kk
pvm __/__/____ 12 kk oppimisen arviointiyhteenveto ja opintojen suuntaaminen seuraavalle 6 kuukaudelle
osaamisten eteneminen
suunnitelma seuraavalle 6 kk
pvm __/__/____ 18 kk oppimisen arviointiyhteenveto ja opintojen suuntaaminen seuraavalle 6 kuukaudelle
osaamisten eteneminen
suunnitelma seuraavalle 6 kk
pvm __/__/____ 24 kk Jakson päätösarviointi ja koulutuksen jatkon suunnittelu Kouluttajalääkäri vahvistaa allekirjoituksellaan myös jakson suoritteet tehdyiksi
osaamisten eteneminen
arvio etenemisestä työterveyshuoltojaksolla kohti OPS tavoitteita sekä suunnitelma koulutuksen jatkosta muilla jaksoilla.

OSA A

Lisää rivejä taulukkoon opintojen etenemisen mukaisesti.

REFLEKTIO JAKSON MUISTA OPPIMISTAPAHTUMISTA: TEORETTISET OPINNOT (TTHVYO KURSSIT, MUUT KOULUTUKSET, KONFERENSSIT JA ITSEOPISKELU: LAINSÄÄDÄNTÖ, VAKUUTUSLAITOSTEN JA KUNTOUTUKSEN PALVELUNTUOTTAJIEN NETTISIVUT, KIRJAT JA ARTIKKELIT) SEKÄ OMAT REFERAATIT, ESITYKSET JA PROJEKTIT		
Pvm	Oppimistapahtuma ja aihe	Ajatuksia opitusta ja sen soveltamisesta

Lisää rivejä taulukkoon opintojen etenemisen mukaisesti.

OSA A

Erikoisala		
Erikoisala		

Lisää rivejä taulukkoon opintojen etenemisen mukaisesti.

JAKSOARVIOINNIT KUNKIN ERIKOISALAJAKSON PÄÄTTEEKSI, mahdollisuuksien mukaan myös jaksojen alussa, työterveyslääkärin työhön liittyviä oppimistarpeita tunnistaen	
Pvm	Erikoistujan ja kouluttajan yhdessä tekemä arviointi
Erikoisala	
Erikoisala	
Erikoisala	

6. Täydentävä käytännön koulutusjakso 12 kk

Täydentävän käytännön koulutuksen jakson tavoitteina on, että erikoistuja syventää palvelujärjestelmään liittyviä sekä koulutuksen kokonaistavoitteissa edellytettyjä työterveyshuollon ja

OSA A

muiden erikoisalojen osaamisia yksilöllisessä erikoistumissuunnitelmassa täsmennettävällä tavalla (Ks. OPSin kokonaistavoitteet: erikoisalan tehtävien, käytännön toimintojen ja yksilöllisten osaamisten mukaiset tavoitteet). Koulutusjaksoa suoritetaan työterveyshuollossa tai muussa oppialan tavoitteisiin sopivassa lääkärin tehtävässä tai tutkimustyössä. **Se voi koostua yhdestä tai useammasta eri jaksosta.**

Erikoistujan suorittaessa erillisen yleislääketieteen erityiskoulutuksen (YEK), siitä voidaan hyväksyä osia tähän jaksoon.

TÄYDENTÄVÄ KÄYTÄNNÖN KOULUTUS 12 KK		
Pvm	Koulutuspaikka/erikoisala/tutkimus	Itsearviointi: miten jaksot tukivat koulutuksen kokonaistavoitteiden saavuttamista?

Lisää rivejä taulukkoon opintojen etenemisen mukaisesti.

7. Työterveyslaitosjakso 6 kk

Jakso vastaa muiden erikoisalojen yliopistosairaalajaksoa, sen aikana keskitytään työlääketeeseen (ammattitaudit, työperäiset sairaudet), työterveyshuoltoa tukeviin tieteisiin sekä syvennetään tutkimustiedon kriittistä arviointikykyä.

Työterveyslaitosjaksolla on oma yliopistojen hyväksymä lokikirja, jossa jakson tavoitteet ja suoritteet kuvataan yksityiskohtaisesti. Erikoistuja täyttää ja hyväksyttää lokikirjan jakson kouluttajalla. Haettaessa todistusta erikoislääkärikoulutuksesta, hakemukseen liitetään sekä tämä käsillä oleva lokikirja että Työterveyslaitosjakson lokikirja.

8. Terveyskeskusjakso

Erillinen ohje OPSissa ja erillinen lokikirja suorituksista.

9. Teoriakoulutus 200 t

(Teoriakoulutuksesta vähintään 60 t Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseja, merkitse tthvyo)

PVM	KOULUTUSTAPAHTUMA	TUNNIT
TEEMA: Työterveyslääkäri ja yritys		

TEEMA: Työterveyslääkäri ja yksilö		
TEEMA: Työterveyslääkäri ja yhteiskunta		
TEEMA: Työterveyslääkäri ammatillisena: tiedot, taidot, ajattelutavat ja asenteet		

Lisää rivejä taulukkoon opintojen etenemisen mukaisesti.

10. Allekirjoitus

Vakuutan yllä antamani lokikirjan A-osan tiedot ja merkinnät paikkansa pitäviksi.

Paikka ja aika

Allekirjoitus

Kun haet todistusta suoritetusta erikoislääkärikoulutuksesta, tulosta ja allekirjoita täyttämäsi Lokikirja tähän asti ja liitä tuloste hakupapereihin.

B: ERIKOISTUJAN OPAS

1. Suunnittele – toteuta – arvioi – toista

Erikoistuminen on suunnitelmallista oppimista työssä. Oppimista tuetaan ohjauksella, toimipaikkakoulutuksilla sekä teoriakoulutuksilla. Opiskelu on luonteeltaan itseohjautuvaa ja tavoitteellista. Yleiset tavoitteet osaamiselle on asetettu koulutusvaatimuksissa. Jokainen erikoistuja kuitenkin etenee kohti tavoitteita oman jo olemassa olevan osaamisensa pohjalta. Siksi tekemisiä osaamistavoitteiden saavuttamiseksi pitää suunnitella yksilöllisesti ja sinun tulee laatia suunnitelma erikoistumisesi toteuttamisesta jo koejakson aikana. Suunnitelma päivittyy koulutuksen edetessä.

Oman osaamisesi kehittymistä ja siten oppimisen edistymistä tehdään näkyväksi ja tuetaan sovitulla seurantakeskusteluilla, joissa tarkastellaan osaamisen kehittymistä ja suunnataan edelleen oppimisia eteenpäin, seuraavalle arvioitavalle koulutusjaksolle. Muista nauttia uuden oppimisesta ja osaamisesi karttumisesta. Huomaa myös, että voit kaikissa koulutuksen vaiheissa kysyä neuvoa ja kääntyä tukiverkkojen kuten työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisen verkoston ja koulutuksesta vastaavan yliopiston puoleen.

Lokikirja tukee opintojen kuluessa sekä erikoistujaa että kouluttajalääkäreitä koulutuksen tarkemmassa suunnittelussa ja seurannassa. Se auttaa asettamaan jaksokohtaisia oppimistavoitteita, täsmentämään tekemisiä ja arvioimaan etenemistä. Erikoistumisen kaavan voi kiteyttää näin: *Suunnittele – toteuta – arvioi. Toista.*

Lokikirjan A-osa sisältää oppimispäiväkirjamaisen oppimistekojen näkyväksi tekemisen, sekä vaadittujen suoritteiden ja arviointien dokumentoinnin. B-osa taustoittaa sekä tavoitteita että rakenteita. C-osa vinkkaa hyvien lähteiden äärelle. Jatkossa löydät nämä myös päivitettyinä Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston sivuilta.

2. Miksi ja mitä: tavoitteet

Erikoislääkärikoulutuksen yleiset tavoitteet on kuvattu asetuksessa (STM 55/2020) ja löydät ne myös OPSista. Keskeistä on saavuttaa pätevyys erikoislääkäriin tehtäviin palvelujärjestelmässä. Laajemmat tavoitteet ulottuvat kehittämiseen, johtamiseen ja jopa oppimisen ohjaamiseen liittyviin osaamisiin moniammatillisessa yhteistyössä.

”Erikoislääkärilääkärikoulutuksen tavoitteena on perehdyttää lääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan ja antaa hänelle valmiudet alansa erikoislääkäriin tehtäviin. Koulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle valmiudet jatkuvaan ammatilliseen kehittämiseen, erikoisalansa ja oman työyhteisönsä kehittämiseen sekä toimimiseen erikoislääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutuksen tulee antaa erikoislääkärille valmiudet hallita vaativia erikoisalansa diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että lääkäri saa valmiudet terveydenhuollon johtamiseen, hallintoon, suunnitteluun, moniammatilliseen yhteistyöhön sekä oppimisen ohjaamiseen ja osaamisen arviointiin työyhteisössään.”

OSA B

Miksi **työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen OPS tavoitteiden kokonaisuus** on sellainen kuin on? Osaamistavoitteissa on eri tasoja: tavoitteena on oppia erikoisalan tavoitteet, käytännön toiminnot sekä niistä suoriutumisessa tarvittavat yksilölliset osaamiset.

Miksi opitaan: Tärkeää on sisäistää työterveyshuollon **erikoisalan osaamistavoitteet**, joissa on kolme olennaista näkökulmaa. Terveydenhuollon työnjaossa työterveyshuollon tehtävien ydin on 1. työn ja terveyden yhteyksien ymmärtämisessä ja yhteensovittamisessa sekä 2. työkyvyn arvioinnissa ja tukemisessa. Tehtäviimme kuuluu myös 3. työelämän ja työurien tukeminen työterveysyhteistyössä, mikä tarkoittaa muista erikoisaloista poikkeavaa asiakkuusajattelua. Näitä erikoisalan tavoitteita toteutetaan arjessa työterveyshuollon **käytännön toimintojen** osaamisten avulla. Tehtävistä suoriutumisessa tarvitaan myös **yksilöllisten osaamisten** karttumista.

Mitä opitaan: Palvelujärjestelmän kannalta **käytännön toimintojen osaamistavoitteet** ovat keskeisiä. Tavoitteena on oppia työterveyshuollon erikoislääkärin keskeiset ammatilliset toiminnot: toimintasuunnitelmat, työpaikkaselvitykset, terveystarkastukset, muu yhteistyö sekä työterveyspainotteinen sairaanhoito. Lokikirjan A-osion mukaisesti 24 kk työterveyshuoltojaksolla edellytetään monipuolista kokoelmaa suoritteita. Toiminnoista hankitaan monipuolisesti lisäosaamisia myös muilla koulutusjaksoilla työskennellen.

Mitä opitaan: Toiminnoissa tarvitaan tietoja, taitoja ja ajattelutapoja, jotka ovat osin myös **yksilöllisiä osaamistavoitteita**: yleisiä asiantuntijataitoja, erikoisalan eettisjuridisten periaatteiden, tietojen ja taitojen osaamisia sekä erikoisalan tavoitteiden sisäistämistä.

Mitä käytännön tekemisiä myös vaaditaan: osaamisperustaisten tavoitteiden ohella erikoislääkärikoulutukseen kuuluu aikaperustaisesti säädetyjen koulutusjaksojen suorittaminen.

Terveyskeskuskoulutusjakso 9 kk (ks. erillinen ohje)		
Käytännön koulutus 5 v 3 kk <ul style="list-style-type: none"> • Koejakso työterveyshuollon koulutuspaikassa 6 kk • Työterveyshuoltojakso 24 kk • Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso 6 kk • Koulutusjakso työterveyshuoltoa tukevalla kliinisillä erikoisaloilla 9 kk • Täydentävä koulutusjakso 12 kk • Työterveyslaitosjakso 6 kk 	<ul style="list-style-type: none"> • Starttiseminaari ja Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma - verkkokurssi • Henkilökohtainen ohjaus 2 t/vk lokikirjan mukaisesti työterveyshuoltojaksolla ja työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjaksolla • Toimipaikkakoulutus 2-5 t/vk kaikilla jaksoilla • Arviointi lokikirjan mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> • Teoriakoulutus lokikirjan ohjeistamalla tavalla 200 t, josta 60 t Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseja • Johtamiskoulutus 10 op
Valtakunnallinen kirjallinen loppukuulustelu		

Taulukko 1. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen yleiskuvaus

3. Miten: oppiminen työssä

Seuraavaksi taustoitetaan käytännön *suunnittelua, oppimistekojen kirjaamista sekä arviointeja*.

a. Suunnitelmallisuudesta

Tavoitteellinen työssä oppimisen aloittaminen vaatii olemassa olevan lähtötilanteen osaamisen tunnistamista ja seuraavaksi opittavien asioiden opiskelun suunnittelua, myös konkreettisen käytännön ”lukujärjestyksen” tasolla. Tavoitteellisen oppimisen tueksi tarvitaan jatkossa kokemusten tietoista tarkastelua eli reflektiota, sekä sovittuja oppimisen edistymisen arviointeja.

Työssä voi toki oppia myös ilman suunnittelua - kokemusten kautta ja harjaantumalla. Pelkkä kokemus ei kuitenkaan takaa oppimista, oikeiden asioiden oppimista tai asioiden tekemistä oikein.

b. Kirjaukset A-osioon: toimipaikkakoulutukset, henkilökohtaiset ohjaustapaamiset, muut oppimistapahtumat

Erikoistujana sinun tulee kirjata lokikirjaan kaikki toimipaikkakoulutukset ja henkilökohtaiset ohjauskerrat. Kirjauksia voi tehdä myös muista oppimistapahtumista. Kirjaukset tehdään oppimispäiväkirjan tapaan, ja niistä tulee käydä ilmi oppimistapahtuman sisältö sekä lyhyt opitun kuvaus tai merkitys erikoistujan osaamisen kehittymiselle.

Käytännössä kirjaukset kannattaa tehdä nopeasti tapahtumien yhteydessä. Oivallusten kirjaamista voi tarvittaessa jatkaa tekemällä lisäyksiä myöhemmin. Ohjaustilanteissa on osoittautunut hyväksi tavaksi varata lopuksi lyhyt hetki kirjaamisten toteuttamiseen. Lyhyetkin reflektiot auttavat palauttamaan tapahtumia mieleen myöhemmin. Oman oppimisen huomaaminen sekä palkitsee että auttaa syventämään ja laajentamaan oppimista edelleen. Kirjaukset auttavat myös kouluttajalääkäriä havainnoimaan ja arvioimaan oppimisesi etenemistä.

Kirjaaminen on osa koulutuksen laatua ja erikoistujan oikeusturvaa. Kirjaamiskäytäntö varmistaa osaltaan, että saat ohjausta tavoitteiden ja sovitun mukaisesti.

Toimipaikkakoulutusta vaaditaan 2-5 tuntia viikossa, mutta sitä on tarjolla hieman eri tavoin erilaisissa koulutuspaikoissa. OPSissa kuvastusti työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksessa toimipaikkakoulutusta voivat lisäksi olla toimipaikan kliiniset ja moniammatilliset kokoukset, opintopiirit, seminaarit ja koulutustilaisuudet. Myös sairaaloiden kliiniset kokoukset sekä Työterveyslaitoksen ja lääkäriyhdistysten järjestämä koulutus, joita ei ole hyväksytty teoriakoulutukseksi, voidaan rinnastaa toimipaikkakoulutukseen.

Henkilökohtaiseen ohjaukseen voidaan OPSissa kuvastusti sisällyttää Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston oppimateriaalien ja verkkokurssien sekä ammattilehtien ja tenttikirjallisuuden läpikäyntiä tai työterveyshuoltojakson aikana suoritettavan työterveyshuoltoon pätevöittävän moniammatillisen koulutuksen (15 op) tehtävien tekoa, kun tehtävät on suunniteltu ja arvioitu yhdessä kouluttajalääkärin kanssa.

c. Kirjaukset A-osioon: lokikirjan suoritevaatimukset

Työterveyshuoltojaksolla vaaditut suoritteet kattavat työterveyshuollon erikoislääkärin keskeisten käytännön toimintojen osaamistavoitteiden (ks OPS) kokonaisuuden: toimintasuunnitelmiin,

OSA B

työpaikkaselvityksiin, terveystarkastuksiin, muuhun yhteistyöhön sekä työterveyspainotteiseen sairaanhoitoon liittyvät käytännön toiminnot. Lisäksi listalla on yleisiä asiantuntijatyön toimintoja. Useimpien osa-alueiden toimintoja kertyy runsaasti, jolloin voit valita erilaisten suoritteiden kirjaamia heijastellen työsi ja asiakaskuntasi monipuolisuutta.

Kirjaa lokikirjan suoritevaatimukset suorituksen aiheella ja/tai päivämäärällä. Henkilötietoja, esim. potilaan nimeä tai muita tunnistettavuuden mahdollistavia tietoja, ei saa kirjata lokikirjaan, vaan kuvaukset tehdään ammattialan, ammattinimikkeen, kysymyksenasettelun tms. mukaisesti.

d. Kouluttajalääkäri tukenasi

Työterveyshuollon erikoistumiskoulutuksen työterveyshuoltojakson kouluttajalääkärit ovat yliopiston hyväksymiä kouluttajia, jotka ovat sitoutuneet antamaan ohjausta säännöllisesti ja osallistumaan osaamisen edistymisen arviointiin. Kouluttajalääkäri on tukenasi koko jakson ajan: alun lähtötason arvioinnissa, työssä edistymisen ohjaamisessa ja jakson tavoitteita suuntavassa ja osaamisen edistymisen arvioinneissa. Muiden koulutusjaksojen järjestelyt kuvataan OPSin yleisosassa.

e. Osaamisen kehittymisen arvioinnin kokonaisuus

Arviointi pohjautuu koulutusohjelman osaamistavoitteisiin, jotka on kuvattu erikoisalan tehtävien, käytännön toimintojen ja yksilöllisten osaamisten mukaisesti. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluvat valintamenettely koejaksoineen, karttuvan oppimisen näkyväksi tekeminen lokikirjan keinoin, puolivuotisarviointit työterveyshuoltojaksoilla ja muut jaksokohtaiset arvioinnit sekä valtakunnallinen kuulustelu.

Koulutusjaksoilla painotetaan arviointia suhteessa käytännön toimintojen osaamistavoitteisiin, kuitenkin niin, että samalla aina arvioidaan myös etenemisiä erikoisalan tehtävien sisäistämässä ja yksilöllisissä osaamistavoitteissa. Kunkin jakson alussa tehdään lähtötason arviointi, jossa kartoitat omaa osaamistasi suhteessa tavoitteisiin yhdessä kouluttajasi kanssa. Tämän pohjalta laadit ja kirjaat suunnitelmat jaksolle. Oppimista arvioidaan suhteessa siihen, miten kullekin jaksolle asetetut tavoitteet on saavutettu. Kun tavoitteet, oppimisteot ja niiden arviointi on kirjattu lokikirjaan selkeästi, voidaan koulutuksen ja oppimisen edistymistä seurata hyvin.

Lokikirjan A-osassa kuvastusti koulutusjaksojen kokoavat arviointi- ja palautekeskustelut tehdään vähintään kahdesti vuodessa ja aina jaksojen päättyessä. Kouluttajalääkäri vahvistaa jakson päätösarvioinnissa allekirjoituksellaan suoritteet tehdyiksi. Koulutusjaksot muilla kliinisillä aloilla ovat usein niin lyhyitä, että lähtötason arviointia ei vaadita kirjattavaksi, mutta arviointi tehdään jokaisen koulutusjakson päätteeksi ainakin itsearviointina.

Arvioinnin osia ovat oman itsearviointisi lisäksi toiminnastasi tehdyt erilaiset havainnot ja arvioinnit sekä kouluttajalääkäriin kanssa käydyt seurantakeskustelut. Havainnot toiminnassa suoriutumisesta ja erilaisista taidoista voidaan tehdä esimerkiksi työtilanteissa tai dokumenttien tai työyhteisöltä ja asiakkailta saadun palautteen perusteella. Havaintojen tueksi on käytössä toimintojen osaamisten EPA-jäsennyksiä (liitteet 2 ja 3), joskaan emme käytä arvioinnissa EPA-luottamustasoja vaan kuvaamme osaamisten karttumista etappimuotoisilla osaamistasoilla (liite 4). Yksilöllisiä osaamisia voidaan arvioida myös hyödyntäen Bloomin taksonomian (liite 5) verbejä.

Tiedollisiin tavoitteisiin etenemistä arvioidaan lopuksi valtakunnallisella kuulustelulla.

f. Erilaisten osaamistavoitteiden arvioinnin näkökulmia

Käytännön toiminnoissa suoriutumisen arviointia tuetaan EPA-jäsenyyksin (Entrustable Professional Activities), jotka kuvaavat yksityiskohtaisesti erikoisalalle tyypilliset käytännön toiminnot: mitä niissä tapahtuu ja tavoitellaan, keiden kanssa ja millaisin välinein ja säännöin. Lisäksi jäsenyyksissä kuvataan, millaisia tietoja, taitoja ja ajattelutapoja toiminnoissa suoriutumiseksi vaaditaan.

Tiedot tyypillisesti sisältävät vaihtelevassa määrin lääketiedettä, lainsäädäntöä ja työelämäkysymyksiä. *Taidot* tyypillisesti sisältävät työterveyshuollon järjestelmän järkevään käyttöön liittyviä taitoja, vuorovaikutus- ja verkostotaitoja sekä klinisiä taitoja. *Ajattelutavat* tyypillisesti kohdistuvat työterveyshuollon erikoisalan tehtäviin ja eettisjuridisesti korkeatasoiseen toimintaan.

EPA-jäsenyyksissä (liitteet 2 ja 3) kuvataan myös tapoja kyseisten toimintojen oppimiseen ja niissä harjaantumiseen sekä aikanaan suoriutumisen arviointiin. Työterveyshuollon erikoisalalla olemme kuitenkin korvanneet EPA-arvioinnissa perinteisen luottamustasoasteikon ammatillisen osaamistason etappiasteikolla. Jäsenyyksiä on rakennettu ennakoiden sähköistä lokikirjaa.

Etappiasteikolla 1–5 (liite 4) voidaan kuvata sekä osaamisen tasoa että tarvittavan ohjauksen määrää. Erikoistujan itsensä ei ole tätä aina helppo hahmottaa ja siksi on tärkeää saada peilausta ja käydä keskustelua. Usein aluksi näennäisesti helpon asian monitasoisuus ja -tahoisuus aukeaa vasta vähitellen. Työssä oppimisen maastot myös vaihtelevat työterveyshuollon laajalla kentällä, tavoitteisiin edetään eri tahtiin myös ympäristöistä johtuen. OPS ja lokikirjan vaatimuksilla tuemme koulutuksen yhtenäisyyttä. Tärkeää on myös huomata, että asteikolla 1–5 jo tasolla 4 kuvataan valmistuvan erikoislääkärin osaamistasoa. Työssä oppiminen ei kuitenkaan lopu tavoitteiden saavuttamiseen eikä erikoislääkäriksi valmistumiseen. Joskus harvoin erikoistuja ehtii osassa tavoitteita hankkia erityisiä osaamisia (taso 5) ennen valmistumista

Tarkoitus on, että jäsenyykset tukevat käytännön toimintojen osaamistavoitteiden ymmärtämistä, oppimista samoin kuin osaamisen arviointejakin. Osana toiminnoista suoriutumisen arviointia arvioidaan myös erikoisalan tavoitteiden sisäistämistä ja yksilöllisissä osaamisissa edistymistä. Suoriutumisten arviointeja täydennetään tarpeen mukaan keskustelemalla, hyödyntäen toteutuneiden tilannetietojen ja tapauskuvausten arviointia jälkikäteen (case-based discussions). Lisäksi erikoistujan yksilöllisten osaamisten kuten tiedollisen toiminnan ja sen pohjalle rakentuvien taitojen ja ajattelun edistymistä voidaan jäsentää käyttäen Bloomin 6-portaista taksonomiaa (ks. liite 5), jossa tiedon käsittely ja ajattelu syvenevät ja monimutkaistuvat aina seuraavalle tasolle siirryttäessä, aktiivisin verbein. Sovellamme taksonomiaa tarpeen mukaan ilman numeroasteikkoa.

4. Täydennyksiä työterveyshuoltojaksolle

a. Täydennyksiä osaamistavoitteisiin

Luettelossa täydennetään työterveyshuoltojakson osaamistavoitteita. Luettelo voi hyödyntää yksilöllisten oppimistavoitteiden laatimisessa ja arviointien toteuttamisessa.

KESKEISET KÄYTÄNNÖN TOIMINNOT SEKÄ YKSILÖLLISET OSAAMISET
TOIMINNAN SUUNNITTELU, ASIAKASSUHTEEN LUOMINEN JA YLLÄPITO TYÖTERVEYSHUOLLOSSA
<ul style="list-style-type: none"> • Osaa luoda ja ylläpitää asiakassuhteen HTTHK:n mukaisen toiminnan mahdollistamiseksi. • Osaa yhteistyössä laatia työpaikan työterveystarpeisiin perustuvan työterveyshuollon toimintasuunnitelman. • Osaa yhteistyössä laatia työpaikan tarpeisiin perustuvia yhteisiä ohjelmia ja käytäntöjä, kuten Työkyvyn seuranta, hallinta ja varhainen tuki ja Sairauspoissaolojen seuranta. • Osaa selvittää ja ymmärtää asiakasorganisaation toiminnan ja toimintojen periaatteet. • Osaa perustella työterveyshuollon merkityksen asiakasorganisaation kannalta (mm. yrityksen talous, tuotannon häiriöttömyys, tuottavuus, imago, riskienhallinta). • On aktiivinen työterveysyhteistyön toteuttaja asiakasyrityksiensä kanssa. • Hallitsee työkyvyn tukemisen sosiaalivakuutuksen keinovalikoiman. • Tuntee yrityksille tehtävien toimintaa koskevien raporttien sisällöt ja osaa niiden tulkinnan. • Osaa analysoida asiakkuuksien hoitamiseen liittyviä ristiriitatilanteita, virheitä ja läheltä piti - tilanteita rakentavasti.

TYÖPAIKKASELVITYS
<ul style="list-style-type: none"> • Ymmärtää, että työpaikkaselvitys on työterveyshuollon toiminnan perusta ja myös osa työpaikan riskienarvioinnin prosessia. • Hyödyntää tps-tietoja mm. työterveyspainotteisen sairaanhoidon toteutuksessa, työkyvyn arvioinnissa ja tuessa sekä yrityksen työterveyshuollon toimintasuunnitelmien laatimisessa. • Tuntee hyvin vastuullaan olevien yritysten toimialan, toiminnan ja tavoitteet sekä työolosuhteet, työtehtävät ja ammatit. • Osaa suunnitella ja toteuttaa moniammatillisena ja työpaikan kanssa yhteistyönä tehtäviä eritasoisia ja eri tavoin kohdennettuja työpaikkaselvityksiä. • Hallitsee riskienarvioinnin periaatteet ja työpaikkaselvitysten tavallisimmat menetelmät: Biologiset, fysikaaliset ja kemialliset riskit, toksikologiset selvitykset ja biomonitorointi. • Hallitsee työpaikan kuormitus- ja vaaratekijöiden terveydellisen merkityksen arvioinnin. • Osaa käyttää työyhteisön toimintaa selvitteleviä tavallisimpia kyselyjä ja mittareita ja tehdä luotettavaa tulosten tulkintaa. • Osaa yhteistyössä laatia yritystä hyödyttävän työpaikkaselvitysraportin suosituksineen. • Osaa myös perustella, millä tavoin yritys suositusten toteuttamisesta hyötyy. • Osaa hyödyntää työpaikan tietolähteitä (mm. henkilöstöhallinnon indikaattorit, työpaikan riskienarviointi, työilmapiirikyselyt) osana työpaikkaselvitystä. • Osaa hyödyntää myös työterveyshuollon omia raportteja osana työpaikkaselvitystä. • Osaa hyödyntää tietokantoja, esim. kemiallisen riskin arvioinnin tukena. • Tuntee erityisäitiyspäivärahan perusteet. • Osaa arvioida työpaikan ensiaputarpeet sekä laatia yhdessä työpaikan kanssa sille sopivan ensiapuohjeistuksen. Osaa myös tukea työpaikkaa valmiussuunnitelman laadinnassa ja päivittämisessä. • Osaa tukea myös etenkin pieniä työpaikkoja työturvallisuuden arvioinnissa ja kehittämisessä.

TERVEYSTARKASTUKSET

- Ymmärtää työterveystarkastukset osaksi työterveyden ja -kyvyn edistämisen prosessia, jossa työpaikkaselvitys on toiminnan perusta.
- Ymmärtää eri terveystarkastusten tavoitteet (esim. työntekijän suojeleminen, terveyden edistäminen, tehtäväkohtaiset terveyden erityisvaatimukset, työkyvyn arviointi ja tukeminen) ja osaa toimia näiden tavoitteiden mukaisesti.
- Osaa tehdä erityyppisiä terveystarkastuksia (työhön sijoitettaessa, erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä, vajaakuntoisten tarkastukset ym.).
- Osaa laatia tarkastetulle yhteistyössä hänen kanssaan henkilökohtaisen työterveys- ja yleisterveysuunnitelman.
- Toteuttaa tutkittuun tietoon perustuvaa neuvontaa ja ohjausta terveystarkastuksissa tavoitteena työterveyden ja työkyvyn edistäminen.
- Käyttää työssään luotettavia työ- ja toimintakyvyn mittareita ja osaa tulkita niitä.
- Osaa arvioida kunkin työn tervehtymistä edistävät ja toisaalta sitä estävät tekijät ja hyödyntää arviotaan työkyvyn tuessa.
- Tuntee ja osaa soveltaa hoidossaan olevien työpaikkojen työkyvyn tukemisen keinot ja mahdollisuudet.
- Osaa tehdä vaikuttavasti yksilön terveyden edistämistyötä (erityisesti tupakka, alkoholi, ylipaino, uni, ravinto ja vähäinen liikunta) ja hyödyntää terveyden edistämisessä myös yhteistyötä työpaikkojen kanssa.
- Osaa luotettavasti arvioida työkykyä suhteessa työtehtäviin myös erityisvaatimuksia omaavien ammattien osalta (esim. palomies, sukeltaja, ammattikuljettaja).
- Osaa monipuolisesti käyttää ammatillisen, lääkinnällisen ja sosiaalisen kuntoutuksen sekä sosiaalivakuutuksen keinoja ja omaa niihin liittyvän hyvän järjestelmätuntemuksen. Osaa kerätä relevanttia tietoa asiakasyritysten henkilöstön terveydestä ja työkyvystä, analysoida sitä luotettavasti ja raportoida ymmärrettävästi.

ERILAISET YHTEISTYÖMUODOT

- Hallitsee työterveysneuvottelujen hyvät käytännöt.
- Osaa suunnitella ja toteuttaa moniammatillisesti työpaikan tarpeisiin perustuvan terveyden ja työkyvyn edistämisen intervention käyttäen tutkittuun tietoon perustuvia menetelmiä.
- Osaa työterveyshuollon keinoin, moniammatillisesti, edistää työyhteisön toimivuutta.
- Osaa toimia ja viestiä eri kriisi- ja muutostilanteissa (esim. onnettomuudet, yt-neuvottelut ja irtisanomiset).
- Soveltaa tutkittuun tietoon perustuvaa neuvontaa ja ohjausta myös työyhteisöjen osalta.
- Osaa auttaa työpaikkoja toimintaohjeiden ja -mallien laatimisessa, esim. sairauspoissaolo -käytäntöjen osalta sekä kiusaamisen, epäasiallisen käytöksen ja päihdeongelmien ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.
- Osaa hyödyntää työpaikan mahdollisuuksia toimia terveyden edistämisen areenana ja tuntee työn terveyttä edistävän ja tukevan merkityksen.
- Tuntee toiminta-alueensa palvelujärjestelmän julkiset ja yksityiset työterveyden ja –turvallisuuden toimijat ja niiden tekemiset ja osaa tarvittaessa ohjata asiakkaansa niiden palvelujen piiriin.
- Tuntee hyvin ammatillisen kuntoutuksen eri toimijat ja mahdollisuudet ja osaa käyttää niitä.
- Tuntee hyvin työllistymiskyvyn selvittämisen ja tukemisen taustat ja käytännöt sekä toimintaan osallistuvan verkoston.
- Ymmärtää työterveyshuollon ja työsuojelun erilaiset roolit ja tehtävät yhteisessä toiminnassa ja yhteisiin tavoitteisiin pyrkimisessä. On perehtynyt työsuojeluasioihin hyvin esimerkiksi suorittamalla Työturvallisuuskortin tai tthvyo:n työsuojelu-/työturvallisuusverkkokurssija Toimii aktiivisesti myös oman työyksikön työturvallisuusasioiden edistäjänä.

TYÖTERVEYSPAINOTTEINEN SAIRAANHOITO

- Ajattelee ja arvioi jokaisen potilaan kohdalla työn mahdollista osuutta sairauden synnyssä ja toisaalta sairauden mahdollista vaikutusta työkykyyn.
- Osaa selvittää vastaanotolla systemaattisesti työntekijän ammatti- ja altistumishistorian.
- Toteuttaa työterveyspainotteista sairaanhoitoa HTTHK:n ja Työterveyshuollon hyvä sairaanhoitokäytäntö -suositusten mukaisesti.
- Osaa työkykyongelmien hoidon niin työpaikan kanssa tehtävänä työterveysyhteistyönä kuin erikoissairaanhoidon ja kuntoutuksen kanssa tehtävänä koordinoituna.
- Osaa arvioida ja määrittää sairauteen, työtehtävään ja työnmuokkausmahdollisuuksiin nähden sopivan sairauspoissaolon sekä huolehtia seurannasta ja työhön paluusta.
- Tuntee hyvin työstä poissaoloihin ja työhön paluun tukeen liittyvän sosiaalivakuutuksen mukaan lukien osasairausvapaan.
- Hallitsee hyvät hoitokäytännöt ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen palvelujärjestelmän käytön.
- Osaa epäillä ammattitautia sekä tehdä niiden perustutkimukset, laatia niihin liittyvät läheteet ja lausunnot (lähete ammattitautia epäiltäessä, E-lausunnot ja ilmoitus ammattitaudista tai ammattitautiepäilystä) aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle ja seurata niitä hoito- ja kuntoutustoimenpiteiden jälkeen.
- Hallitsee ja soveltaa aktiivisesti työssään myös ammatillisen kuntoutuksen keinoja.
- Hallitsee työtaturmien selvittelyihin, hoitoon, korvauskäytäntöihin, kuntoutukseen ja ilmoituksiin liittyvät näkökulmat.
- Hallitsee työuupumuksen diagnostiikan ja ymmärtää työuupumuksen johtuvan määrällisesti tai laadullisesti liiallisesta työstä ja osaa toimia työn/työolojen muokkaamiseksi tilanteen korjaamiseksi.

YLEISET/TYÖTERVEYSLÄÄKÄRIN ASiantuntijataidot

- Oma hyvät tiedonhankintataidot.
- Kykenee tiedon kriittiseen arviointiin.
- Kykenee lääketieteellisen tiedon soveltamiseen, välittämiseen ja tuottamiseen.
- Tunnistaa oman osaamisensa rajat ja osaa hakea tukea muilta ammattilaisilta tarvittaessa.
- Kykenee eettiseen pohdintaan.
- Tietää ammattikunnan arvot ja on sitoutunut niihin.
- Oma hyvät yhteistyötaidot ja osaa toimia osana moniammatillista työyhteisöään.
- Toimii hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti ja käyttää vaikuttavia tai hyvien ammattikäytäntöjen mukaisia menetelmiä työssään.
- Oma hyvät viestintä- ja vuorovaikutustaidot niin yksilöasiakkaan kuin työpaikan kanssa.
- Osaa laatia selkeät ja perustellut lausunnot, todistukset, ohjeet ym.
- Osaa konsultoida selkein kysymyksenasetteluin.
- Tuntee terveydenhuollon palvelujärjestelmän yleisesti ja osaa verkostoitua keskeisten toimijoiden kanssa paikallisesti.
- Tuntee työterveyshuoltoon liittyvät talousasiat: kustannukset, korvaukset, hyödyt.
- Oma hyvän käsityksen preventiivisten ja hoidollisten, työkykyä tukevien, toimenpiteiden ja interventioiden tehosta ja vaikuttavuudesta.
- Hallitsee työ- ja altisteanamneesin ottamisen kaikissa kohtaamisissa sekä monipuolisen systemaattisen lisätietojen hankkimisen siten, että kattavat työ-, altiste-, riskien arviointi- ym. tiedot selviävät.
- Osaa suhteuttaa näitä tietoja selvittävän ongelman kannalta.

b. Vinkkejä oppimistekoihin yksilöllisten osaamisten kehittämiseksi

TOIMINNAN SUUNNITTELU, ASIAKASSUHTEN LUOMINEN JA YLLÄPITO TYÖTERVEYSYHTEISTYÖSSÄ
<ul style="list-style-type: none"> • Virtuaaliyliopiston kurssit (<i>tthvyo.fi</i>). • Asiakasyritysten työterveyshuollon sopimuksiin ja toimintasuunnitelmiin perehtyminen sekä laatimiseen osallistuminen. • Asiakasyritystensä johto- ja yhdyshenkilölistojen laadinta esim. verkostokartan muotoon. • Asiakasyritystensä kotisivuihin perehtyminen. • Keskustelut yritysjohdon ja esimiesten kanssa yrityksen tavoitteista, strategiasta, taloudesta ja ajankohtaisesta tilanteesta sekä tulevista muutoksista. • Perehtyminen työterveyshuollon vaikuttavuusraportteihin. • Asiakkuus- ja palvelujen hankintakirjallisuuden lukeminen. • Perehtyminen TTL:n, STM:n ja KELA:n verkkosivuihin.
TYÖPAIKKASELVITYS
<ul style="list-style-type: none"> • Virtuaaliyliopiston kurssit (<i>tthvyo.fi</i>). • Systemaattisten riskinarviointi- ja työpaikkaselvitysmenetelmien opiskelu (esim. STM:n riskinarviointikaavake, Tikka). • Keskustelut tiimin jäsenten ja työsuojeluhenkilöstön kanssa. • Työpaikkaselvitys -prosessikaavion piirtäminen. • Työpaikkaselvitysten tekemisen työnjaosta sopiminen tiimin jäsenten kesken. • Ensimmäisten työpaikkaselvitysten tekeminen kouluttajalääkärin kanssa. • Ammattien yleisiin vaatimuksiin perehtyminen esim. <i>ammattinetti.fi</i> -sivujen (Työmarkkinatori) kautta. • Työpaikkakohtaisten ensiapuohjeiden ja -suunnitelmien laadintaan osallistuminen. <ul style="list-style-type: none"> - Aihepiiriin tutustuminen esim. Ensiapuvalmius työpaikoilla. Työsuojeluoppaita ja -ohjeita. Ensiapukurssit, esim. SPR. Hädän hetkellä, Psykkisen ensiavun opas (SPR). Ensiapuopas (SPR) tai Ensihoito-opas (SPR). Ensiapuharjoituksiin osallistuminen tai niiden pitäminen. • Kohdennetun työpaikkaselvityksen suunnittelu yhdessä työterveyspsykologin kanssa. • Keskustelut tiimin sekä työsuojeluvaltuutettujen ja luottamusmiesten kanssa. • Työ- ja organisaatiopsykologian perusteet -kurssi (esim. avoin/kesäyliopisto). • Johonkin systemaattiseen työyhteisön toimivuutta kuvaavan työpaikkaselvitysmenetelmään perehtyminen. • Työilmapiirikyselyjen analysointiin ja purkuun osallistuminen. • Yrityksestä muodostuvien raporttien ja tilastojen tarkastelu ja arviointi psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulmasta.

TERVEYSTARKASTUKSET
<ul style="list-style-type: none"> • Virtuaaliyliopiston kurssit (<i>tthvyo.fi</i>). • Työ- ja toimintakyvyn arviointimenetelmiin perehtyminen: <i>Toimia.fi</i> (sis. mittareita ja suosituksia). • Työterveyslaitoksen verkkosivut, mm. työpaikka-PEF. • Terveystarkastusten tekemisen työnjaosta sopiminen tiimin kesken. • Terveystarkastusten läpikäynti kouluttajalääkärin kanssa. • Ammattien ja työtehtävien kuvauksiin perehtyminen <i>ammattinetti.fi</i>. • Onhan oma työterveystarkastuksesi tehty? • Haastavien potilaiden työkykyasioiden pohtiminen tiimissä ja kouluttajalääkärin kanssa. • Selvittää huollossaan olevien yritysten mahdollisuuksia työn yksilölliseen muokkaamiseen (tai korvaavaan työhön) sairauden estäessä tavanomaisen työskentelyn. • Perehtyy eri toimijoiden järjestämien ammatillisen kuntoutuksen mahdollisuuksiin ja muotoihin: työeläkevakuutusyhtiöt, tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiöt, KELA, työvoimahallinto, työterveyshuollon omat päätökset. • Laatii kaavion KELA:n lääkinnällisistä kuntoutuksista ja niihin hakeutumisesta: esim.

<p>yksilöpsykoterapia, sairauskohtaiset sekä sopeutumisvalmennuskurssit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selvittää vastaavasti erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon lääkinnällisen kuntoutuksen järjestelyt ja mahdollisuudet toiminta-alueellaan. • Tutustuu Työterveyslaitoksen työterveyshuolto/työkyvyn tuki –sivuihin. • Verkostokartta alueen sosiaalisen kuntoutuksen toimijoista sekä palvelujen käytännöistä. • Vierailut TE-toimistoon, A-klinikalle, kuntoutuslaitokseen, kuntoutustutkimuspoliklinikalle... • Tapauskeskustelut työhön paluun kannalta optimaalisista sairauspoissaoloista. • Osasairausvapaan käyttöön perehtyminen. • Työterveyslaitoksen suojainnäyttelyyn tutustuminen.
<p>ERILAISET YHTEISTYÖMUODOT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virtuaaliyliopiston kurssit (<i>tthvvo.fi</i>). • Työterveysneuvottelujen hyvien käytäntöjen hallinta yhteisen harjoittelun, virtuaaliyliopiston kurssien ym. avulla. Reflektointi hyvin ja huonosti menneiden asioiden osalta aina neuvottelun jälkeen! • Ammatillista kuntoutusta järjestävien tahojen verkkosivuihin perehtyminen: työeläkevakuutusyhtiöt, Kela, työkokeilu työterveyshuollon omalla päätöksellä. Myös TE-toimistojen toimintoihin perehtyminen. • Hoidossaan olevan ison yrityksen työsuojelutoimikunnan toimintaan osallistuminen. • Työturvallisuuskorttikoulutuksen suorittaminen. • Oman työyksikön työsuojeluvaltuutetuksi tai –yhdyshenkilöksi tai luottamusmieheksi ryhtyminen. • Verkostokarttojen laatiminen oman alueen toimijoista palvelujärjestelmittäin: <ul style="list-style-type: none"> ○ Terveystuon palvelujärjestelmä ○ Lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen palvelujärjestelmä ○ Työllistymiskyvyn tukemisen palvelujärjestelmä ○ Työsuojelun yhteistoimintaorganisaatiot ja palvelujärjestelmä
<p>TYÖTERVEYSPAINOTTEINEN SAIRAANHOITO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virtuaaliyliopiston kurssit (<i>tthvvo.fi</i>). • Perehtyminen Käypä hoito –suositusten työkyky- ja ammatillisen kuntoutuksen suosituksiin ja Sairauspoissaolotarpeen arviointi-suositukseen • Työterveyslaitoksen verkkosivut mm. Ammattitaudit ja työkykyinen työntekijä -teemoista • Verkkokurssit: Työtapaturma (Duodecim), Sairausloma (Lääkäriliitto). • Pitää kirjaa esim. viikon ajan potilaidensa vastaanoton syiden työperäisyydestä ja työhön liittymisestä ja vaikutuksesta työkykyyn, sitten keskustelu kouluttajalääkärin kanssa. • Keskustelut kollegojen kanssa sopivan sairauspoissaolon pituudesta. • Kelan sairauspoissaolojen kirjoittamisohjeisiin perehtyminen, erityisesti osasairauspäivärahakäytäntöihin sekä muihin osa-aikatyön mahdollisuuksiin ja edellytyksiin. • Moniammatillisesti tutkittujen potilaiden työkykyisyydestä keskustelu tiimin kesken. • Fysioterapeutin suoravastaanoton seuraaminen. • Työterveyshuollon hyvä sairaanhoitokäytäntö julkaisu.
<p>YLEISET TYÖTERVEYSLÄÄKÄRIN ASIAANTUNTIJATOIMINNOT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virtuaaliyliopiston kurssit (<i>tthvvo.fi</i>). • Tutustuu lääkärin kompetenssien pohjana olevaan CanMeds-kehikseen. • Pasternack A. ym. (toim.). Lääkäriprofessioni – professionaalisuus lääkärin työssä. Duodecim 2017. • Tiedonhakukoulutukset (esim. Duodecimin itseopiskelukurssi). • Tieteellisten artikkelien läpikäynti yhdessä. • Työterveysalan väitöskirjoihin perehtyminen. • Näytönastekatsausten laatiminen Työterveyslaitosjaksolla. • Liittyminen STLY:n ja sen paikallisyhdistysten jäseneksi, niiden koulutukset ja kokoukset, myös hallitustoimintaan osallistuminen. • Liittyminen ICOH:n jäseneksi, sen koulutukset ja kokoukset. • Työterveyslääkärilehden aktiivinen lukeminen. • Eettiset pohdinnat ja keskustelut potilastapausten perusteella kollegan tai kouluttajan kanssa. • Alan etiikan kirjallisuuteen perehtyminen: ICOH Code of ethics, SLL Lääkärin etiikka, STLY

OSA B

<p>Työterveyslääkärin toimintaohjeet, Hyvä työterveyshuoltokäytäntö -opas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktiivinen monipuolisen palautteen kerääminen: esim. asiakaspalautteet, vertaisarviointi, tiimin palaute, kehityskeskustelut. • Alan historiaan perehtyminen: Pellinen S. Lääkärit työssä, STLY 50 vuotta 1946-1996 (STLY 1996); Heikkinen J. Uudistuva työterveyslääkäri – hyvän työelämän vaikuttaja. STLY 1946-2016 (STLY 2016); Ketola E. Majakka ja Luotsi – Työterveyslaitos 70 vuotta (TTL 2015); Mattila Y. Suuria käännekohtia vai tasaista kehitystä? Tutkimus Suomen terveydenhuollon suuntaviivoista (väitöskirja, Kela 2011). • Vuorovaikutuskoulutukset (esim. SLL, verkkokursseina Duodecim, TTHVYO). • Palautteen pyytäminen erilaisista vuorovaikutustilanteista, esim. työterveysneuvotteluista. • Reflektiota: Miten lähtisit purkamaan kiusaamistilannetta omassa työyhteisössäsi? • Oman työpaikan kokousten valmistelu ja vetäminen. • Haastattele: Mikä on oman tiimin jäsenten koulutus, osaaminen, toimintatavat ym.? • Johtajakoulutusta (10 op) täydentävän johtamis- ja esimieskoulutuksen hankkiminen. • Oman yksikön laadunhallintajärjestelmän läpikäynti. • Alueellisiin hoitoketjuohjeisiin perehtyminen. • Millainen on oma työsopimuksesi? Entä oma työehtosopimuksesi? • Työ- ja talouselämää sekä johtamista käsittelevät kirjat, lehdet ja päivälehtien artikkelit, keskustelut aiheista. • Katsaus tai alustus/esitelmä kouluttajalääkärin kanssa sovitusta aiheesta. • Työturvallisuuskortin suorittaminen.

c. Hyödyllisiä muita lähteitä ja lisämateriaaleja

Kirjallisuutta:
<ul style="list-style-type: none"> • Terveysportti (Duodecim), erityisesti Työterveys ja kuntoutus -osio. • Työterveysalan väitöskirjat.
Koulutusten järjestäjiä, useilla myös verkkokoulutuksia:
<ul style="list-style-type: none"> • Työterveyslaitos, mm. perjantai-meeting ja moniammatillinen pätevöittävä koulutus • STLY ja sen paikallisyhdistykset ja alaosastot • Lääkäriyhdistykset (Duodecim ja Lääkäriliitto, erikoisalayhdistykset) • Sairaaloiden aluekoulutukset, klinikkameetingit ym. • Työsuojelun peruskurssi (Työturvallisuuskeskus, TTL ym.) • ICOH
Lait, asetukset ym. säädökset perusteluineen:
<ul style="list-style-type: none"> • Finlex (lainsäädäntö) • Työoikeuden verkkosivut

Keskeisiä työelämlähteitä:
<ul style="list-style-type: none"> • Työterveyslaitos, STM • Työsuojelun verkkosivut (tyosuojelu.fi) • Työturvallisuuskeskus, Työsuojelurahasto, tapaturmavakuutusyhtiöt • Kela • Työeläkevakuutusyhtiöt ja ETK Eläketurvakeskus • Työmarkkinakeskusjärjestöt EK, SAK, STTK • Työministeriön (TEM) ja työvoimahallinnon verkkosivut • Tutkimuslaitokset kuten EVA, ETLA, Tilastokeskus • Ammattinetti.fi - erilaisten ammattien kuvauksia ja vaatimuksia • Millainen on oma työsopimuksesi? Entä oma työehtosopimuksesi?
Tilastojulkaisuja
<ul style="list-style-type: none"> • TTL: Työ ja terveys Suomessa, Työterveyshuolto Suomessa, Ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt, ASA-rekisteri, Työ ja terveys

OSA B

<ul style="list-style-type: none"> • Kela: Työterveyshuoltotilasto • Tilastokeskus: Työolotutkimus • TVL: Työtapaturma- ja ammattitautitilastot sekä TOT • TEM: Työolobarometri
<p>Verkkosivuja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lääketieteellinen ammatillinen jatkokoulutus -sivusto https://www.laaketieteelliset.fi/ammattillinen-jatkokoulutus/ • Työterveyslaitos, asiaa lähes kaikesta työterveyshuollossa • Terveysportti: erityisesti Työterveyshuolto ja kuntoutus –osio • Käypä hoito -suositukset • STM: paljon myös työterveyshuollosta, mm. Työterveys 2025 –julkaisu • THL: kansanterveys • TTK (Työturvallisuuskeskus): Toimiva työyhteisö, www.sykettatyohon.fi • Tyosuojelu.fi; • Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston sivut (osha.europa.eu/fi/) • Toimia.fi: Työ- ja toimintakyvyn arviointi, sis. mittareita ja suosituksia ohjeineen • KELA • TE-palvelut (työvoimahallinto) • Toimia.fi: työkaluja mittaamiseen ja myös työkyvyn arviointiin • Sairaanhoidopiirien verkkosivut, mm. alueelliset hoitopolut • Kuntoutuksesta: KELA, kuntoutus.net, kuntoutuslaitosten verkkosivut • Työeläkevakuutusyhtiöt (esim. Varma, Ilmarinen, Keva) ja Tela • Tapaturmavakuutusyhtiöt ja TVK • ETK Eläketurvakeskus • Youtube: hakusana työterveyshuolto tutuksi – 10 animaatiota • Traficom.fi – kaikki ajokyvystä ja liikenteestä • STUK – säteilysuoja-asiat

5. Teoriakoulutukset

Myös teoriakoulutusten kokonaisuus suunnitellaan tukemaan etenemistä kohti osaamistavoitteita. Yksi työterveyslääkärin työn ominaispiirteistä on työn monitasoisuus. Työntekijöiden, yksilöiden, lisäksi asiakkaita ovat työnantajat ja yritykset ja sosiaalivakuutukseen liittyvien tehtävien kautta myös yhteiskunta. Ammattikunnan ja työterveyslääkärin yksilölliset kehittymistarpeet ja tavoitteet muodostavat oman tasonsa. Lokikirja jaottelee teoriakoulutukset siis neljään kategoriaan:

1. Työterveyslääkäri ja yritys, aiheina esim.
<ul style="list-style-type: none"> • asiakassuhteen luominen ja ylläpito • työpaikkaselvitys ja ensiapuvalmius • työyhteisön toimivuuden edistäminen • työkykyä ylläpitävä toiminta työpaikalla • työterveysyhteistyö
2. Työterveyslääkäri ja yksilö, aiheina esim.
<ul style="list-style-type: none"> • yksilölliset työterveystarkastukset ja terveyden edistäminen, terveysuunnitelmat • työ- ja toimintakyvyn arviointi ja tukeminen • sairaanhoito, työperäiset sairaudet ja ammattitaudit • ammatillinen, lääkinnällinen ja sosiaalinen kuntoutus
3. Työterveyslääkäri ja yhteiskunta, aiheina esim.
<ul style="list-style-type: none"> • lainsäädäntö • sosiaalivakuutus • työterveyshuolto osana työelämää • työurien pidentäminen • verkostotyöskentely
4. Työterveyslääkäri ammattilaisena: tiedot, taidot, ajattelutavat ja asenteet, aiheina mm.
<ul style="list-style-type: none"> • hyvät ammattikäytännöt • ammatti-identiteetti • etiikka • vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot • jatkuva kouluttautuminen ja taitojen kehittäminen (CME) • johtaminen, tutkimus, opettaminen, kehittäminen

Erikoistuja kirjaa yliopiston hyväksymät teoriakoulutukset lokikirjan A-osan taulukkoon, sisällön mukaan eri tasoille paikantaen. Kun opintojen päättyessä haetaan todistusta suoritetusta erikoislääkärikoulutuksesta, on kopiot em. kurssien todistuksista liitettävä hakemukseen.

Työterveyslaitoksen järjestämä 15 opintopisteen (405 t, 1 op = 27 t) työterveyshuoltoon pätevöittävä moniammatillinen koulutus, niin sanottu pitkä kurssi, on erittäin suositeltava työterveyshuoltoon erikoistuville lääkäreille. Työterveyshuollon pätevöittävästä koulutuksesta hyväksytään 100 tuntia teoriakoulutukseksi. Koulutuksesta löytyy lisätietoa Työterveyslaitoksen verkkosivuilta.

6. Johtamisopinnot

Johtamisopinnojen tavoitteet ja suorittaminen kuvataan OPSissa. Johtamisopinnot voi sijoittaa haluamaansa kohtaan erikoistumiskoulutusta, mutta kokemuksen mukaan niistä ei saavuta parasta hyötyä heti erikoistumisen alussa. Samalla kannattaa huomata, että erikoislääkärikoulutuksen johtamisopinnot painottuvat terveydenhuollon johtamiseen, ja että työterveyshuollon erikoistujien on hyvä hankkia koulutusta myös muissa toimintaympäristöissä toteutuvasta johtamisesta.

Huomaathan vielä, että 15 op pätevöittävä koulutus ja erikoislääkärikoulutuksen johtamisopinnot ovat sen verran työllistäviä, ettei niiden samanaikainen suorittaminen yleensä onnistu.

C: LIITTEET

1. Valtakunnallisen kuulustelun kirjallisuus 2021-22

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta opinto-oikeuden myöntämisaikajankohdasta.

Kirjat (viimeisin painos):

1. Ahola K. Tue työkykyä – käsikirja esimiestyöhön (Duodecim Terveysportti, Työterveys ja kuntoutus -tietokanta, Työterveyskirjasto)
2. Autti-Rämö I, Salminen A-L, Rajavaara M: Kuntoutuminen, työterveyshuoltoon soveltuvin osin (Duodecim Terveysportti, Työterveys ja kuntoutus -tietokanta)
3. Karvala K ym. (toim.): Altistelähtöinen työterveysseuranta. (TTL, Duodecim Terveysportti, Työterveys ja kuntoutus -tietokanta)
4. Martimo K-P, Antti-Poika M, Uitti J (toim.): Työstä terveyttä. (Duodecim Terveysportti, Työterveys ja kuntoutus -tietokanta)
5. Michelsen T ym. (toim.): Työelämän perustietoa. (Duodecim Terveysportti, Työterveys ja kuntoutus -tietokanta)
6. Saari S, Kantanen I, Kämäräinen L, Parviainen K, Valoaho S, Yli-Pirilä P. Psykkinen ensiapu (SPR, Duodecim Terveysportti, Työterveys ja kuntoutus -tietokanta, Työterveyskirjasto)
7. Starck J ym: Työhygienia. (Työterveyslaitos 2008)
8. Takala T ym. (toim.): Vakuutusratkaisut potilaan tukena. (Duodecim 2019)
9. Työturvallisuuskeskus. Työturvallisuus ja työsuojelu. (Työturvallisuuskeskus 2019)
10. Uhari M, Nieminen P. Epidemiologia ja biostatistiikka. (Duodecim 2012)
11. Uitti J (toim.): Hyvä työterveyshuoltokäytäntö -opas. (TTL, STM, Duodecim. Terveysportti, Työterveys ja kuntoutus - tietokanta)
12. Uitti J, Taskinen H (toim.): Työperäiset sairaudet. (TTL, Duodecim Terveysportti, Työterveys ja kuntoutus tietokanta)

Käypä hoito –suositukset:

Työterveyshuoltoon liittyvin osin (<http://www.kaypahoito.fi>).

Lehdet (kahden vuoden ajalta ennen tenttiä):

1. Duodecim (työterveyshuoltoon liittyvät artikkelit)
2. Occupational and Environmental Medicine
3. Scandinavian Journal on Work, Environment and Health
4. Suomen Lääkärilehti (työterveyshuoltoon liittyvät artikkelit)
5. Työterveyslääkäri

Lainsäädäntö:

Työterveyshuollon ja työsuojelun lainsäädäntö sekä muu lainsäädäntö työterveyshuollon toimintaa koskevilta osilta (www.finlex.fi).

2. EPA-jäsentelyn lomakepohja tth erikoisalalla 2021

	Käytännön toiminnon nimi
Yksityiskohtainen kuvaus	Tässä osiossa kuvataan mitä toiminnossa tapahtuu, millaisiin tavoitteisiin pyritään, ketkä toimivat ja keiden kanssa, millaisin välinein ja säännöin. Yksityiskohtaiset kuvaukset sisältävät oppikirjamaista tekstiä hyvistä käytännöistä
Mitä tietoja, taitoja ja asenteita tai ajattelutapoja toiminnossa suoriutumiseksi tarvitaan?	Tiedot: Nämä tyypillisesti lääketieteellisiä, lainsäädännöllisiä ja työelämään liittyviä. Taidot: Näissä tyypillisesti kuvauksia tietojen soveltamisen taidoista, työterveyshuollon prosessien hyödyntämisen taidoista, asiantuntijataidoista. Ajattelutavat ja asenteet: Näissä tyypillisesti kuvauksia erikoisalalan tavoitteiden sisäistämisestä, eettisjuridisista näkökulmista jne.
Oppimis- ja ohjauskeinot (ks. tthvyo.fi)	Tavoitteiden tunnistaminen ja henkilökohtainen oppimisen suunnittelu Itseohjautuva aktiivinen työssäoppiminen, monipuolisiin työtehtäviin hakeutuminen, suoritteiden dokumentointi ja reflektoinnit Kurssit, toimipaikka- ja muut koulutukset ym. teoreettinen perehtyminen Kouluttajalääkärin kanssa ohjauskeskustelut ja arvioinnit
Osaamisen arvioinnin keinot (ks. tthvyo.fi)	Itsearviointi Jäsentynyt reflektoinnin tarkastelu Tapauspohjainen keskustelu Erialaisten työssä ja työstä syntyneiden dokumenttien tarkastelu Toiminnasta saadun palautteen tarkastelu (esim. työyhteisö ja asiakaspalautteet)
Soveltaen CanMEDS kompetenssit	Lääketieteellinen osaaminen, Vuorovaikutustaidot, Yhteistyötaidot, Johtamistaidot, Oma osaaminen ja tiedonhallinta, Terveiden edistäminen, Ammatillisuus

3. Osaamistasoilla etenemistä havainnollistava matriisi toiminnoittain

Tällä taulukolla arvioitte ja havainnollistatte yhdessä kouluttajalääkärisi kanssa osaamisesi kehittymistä kussakin alan käytännön toiminnossa. Osana toiminnossa suoriutumisen tarkastelua havainnoitte samalla kehittymistäsi erikoisalan tavoitteiden sisäistämässä sekä yksilöllisissä osaamisissa. Mihin vertaatte: erikoislääkärin osaaminen on kuvattu OPS:n osaamistavoitteissa (s.145-146). Huomaatthän, että taso 4= valmistuvan erikoislääkärin osaamistaso. Työssä oppiminen ei toki pysähdy valmistumiseen. Joskus erikoistuja ehtii hankkia erityistä osaamista (taso 5) jo ennen valmistumista.

1. Tulokas: Omaa ensivaiheen tiedot erikoisalan tehtävästä ja toimintaympäristöstä.

2. Alkuvaiheen erikoistuja: Osaa toimia tavanomaisessa erikoisalan tehtävässä. Kartuttaa ohjatusti osaamistaan osaamistavoitteiden mukaisesti.

3. Edistynyt erikoistuja: Osaa toimia vaativassa erikoisalan tehtävässä. Laajentaa ja syventää ohjatusti osaamistaan osaamistavoitteiden mukaisesti.

4. Erikoislääkäri: Osaa toimia itsenäisesti erikoisalan vaativassa tehtävässä. Täyttää valmistuvan erikoislääkärin osaamistavoitteet.

5. Erityinen osaaminen: Omaa syvällistä tai laajaa osaamista, joka ylittää valmistuvalta erikoislääkäriltä vaadittavan.

Merkitse ruutuun tavoitteittain ko. jakson lopulla havainnoitu* osaamistaso (1-5)	koejakso	tth 0-6kk	6-12kk	12-18kk	18-24kk
1. Tth-toiminnan suunnittelu					
1.1. Toimintasuunnitelman laatiminen					
2. Työpaikkaselvitys					
2.1. Erilaisten TPS toteuttaminen ja raportointi					
3. Työterveystarkastukset					
E3.1. Erilaisten työterveystarkastusten tarpeen arviointi, suunnittelu ja toteuttaminen					
4. Neuvonta ja ohjaus sekä erilaiset yhteistyö- ja asiantuntijatoiminnot					
4.1. Työterveysneuvottelun toteuttaminen					
4.x. Täydentyä					
5. Työterveyspainotteinen sairaanhoito					
5.1. Sairauksien työperäisyyden selvittäminen					
5.2. Sairauspoissaolotarpeen arviointi ja työkyvyn tukeminen					

*merkitse etukäteen itsearviosi kursivilla, tarkentakaa kouluttajalääkärin kanssa keskustelun myötä normaalifontille

4. Osaamistasojen kuvaukset etappiasteikolla

- 1. Tulokas:** Omaa ensivaiheen tiedot erikoisalan tehtävistä ja toimintaympäristöstä.
- 2. Alkuvaiheen erikoistuja:** Osaa toimia tavanomaisissa erikoisalan tehtävissä. Kartuttaa ohjatusti osaamistaan erikoisalan osaamistavoitteiden mukaisesti.
- 3. Edistynyt erikoistuja:** Osaa toimia vaativissa erikoisalan tehtävissä. Laajentaa ja syventää ohjatusti osaamistaan erikoisalan osaamistavoitteiden mukaisesti.
- 4. Erikoislääkäri:** Osaa toimia itsenäisesti erikoisalan vaativissa tehtävissä. Täyttää valmistuvan erikoislääkärin osaamistavoitteet.
- 5. Erityinen osaaminen:** Omaa syvällistä tai laajaa osaamista, joka ylittää valmistuvalta erikoislääkäriltä vaadittavan.

Etappiasteikko on sovellus Dreyfusin ammatillisen asiantuntijuuden kehittymisen asteikosta. Sanoitukset on muotoiltu tähän lyhyesti, ennakoiden siirtymistä sähköiseen lokikirjaan. Nykyistä osaamistasoa verrataan OPS osaamistavoitteissa (ss. 145-146) kokonaisuutena kuvattuun erikoislääkärin osaamistasoon.

Pääpaino arvioinnissa on oppimisen tukemisessa: osaamisen kehittymisten ja seuraavien kehittymistavoitteiden tunnistamisessa ja suunnittelussa. Etapit on tarkoitettu tukemaan tässä. Seurantakeskusteluissa muotoiltavat arviot edistymisen vaiheesta ja suunnitelmat eteenpäin kirjataan lokikirjan A-osan taulukoihin puolivuositain tai jaksokohtaisesti.

Huomaattehan, että kullakin toimintojen alueella tasolla 3 erikoistuja suoriutuu vaativissakin tehtävissä OPS osaamistavoitteiden mukaisesti, mutta vielä tarvitaan ohjausta ja opiskelua osaamisen laajentamiseksi ja syventämiseksi arvioitavaan toimintoon liittyen. Taso 4 on valmistuvalta erikoislääkäriltä odotettava taso. Työssä oppiminen ei pääty valmistumiseen. Joskus erikoistuja ehtii osassa tavoitteita hankkia erityisiä osaamisia (taso 5) ennen valmistumistaan.

Valmistuvan työterveyshuollon erikoislääkärin odotetaan etenevän tasolle 4 kaikkien käytännön toimintojen pääluokkien osaamisissa. Joissakin yksittäisissä toiminnoissa alempi taso on mahdollinen johtuen toimintaympäristön heterogeenisuudesta. Kaikkien toimintojen pääluokkien suunnittelun osaamisessa tulee kuitenkin yltää tasolle 4. Tässä lokikirjassa painotamme vielä puolivuositaisia seurantakeskusteluja. Toimintokohtaisen arvioinnin käytäntöjä vähitellen kehitetään osana sähköisten järjestelmien kehitystyötä yhteistyössä kentän toimijoiden kanssa.

5. Bloomin taksonomia yksilöllisten osaamisten arvioinnissa

OSAAMISEN TASO	TASON KUVAUS	KUVAAVIA VERBEJÄ
Taso 1: Muistaminen, mieleen palauttaminen (remembering)	Kyky muistaa ja palauttaa mieleen asioita siinä muodossa kuin ne on esitetty.	Muistaa, tunnistaa, toistaa, yhdistää oikeaan asiayhteyteen, listaa, järjestää, luetella, nimetä, tallentaa, löytää.
Taso 2: Ymmärtäminen (understanding)	Kyky tulkita opittua informaatiota ja selittää opittuja käsitteitä.	Tulkitsee, selittää, kuvailee, ilmaisee omin sanoin, valaisee esimerkein, löytää yhtäläisyyksiä ja eroja, luokittelee, tekee yhteenvetoja, vertaa, muokkaa, päättelee.
Taso 3: Soveltaminen (applying)	Kyky käyttää ja soveltaa tietoa oikeissa tilanteissa.	Käyttää, soveltaa, suorittaa, toteuttaa käytännössä, toimii, saa aikaan, järjestää, muuttaa, havainnollistaa, laskee, esittää, näyttää, valmistaa.
Taso 4: Analysoiminen (analysing)	Kyky pilkkoa ongelma tai informaatio pienempiin osiin ja ymmärtää ja etsiä niiden välisiä suhteita -> ymmärtää rakenteen	Erittelee, jäsentee, luokittelee, vertailee, tutkii, selvittää, kokeilee, keksii, nimeää syitä, päättelee.
Taso 5: Arvioiminen (evaluating)	Kyky arvioida ajatusten ja ratkaisujen arvoa tiettyä tarkoitusta varten. Kyky tehdä perusteltu arvio tai päätös.	Arvioi, arvottaa, mittaa, osoittaa, ratkaisee, valikoi, harkitsee, ottaa huomioon, päättelee, tekee johtopäätöksiä, perustelee, todistaa, vakuuttaa.
Taso 6: Luominen (creating)	Kyky luoda jotain uutta (mm. ajatuksia, näkökulmia, tuotteita) olemassa olevan tiedon pohjalta.	Kehittää, suunnitella, laatia, luoda, koota, valmistaa, muokata, muuttaa, laajentaa, järjestää uudelleen, keksii, esittää, panna alulle.

*huom, käytetään tarvittaessa jäsentelyn tukena ilman numeroita.

Lähteet

Bloom B.S. (Ed.), Engelhart M.D., Furst E.J., Hill W.H. & Krathwohl D.R. (1956). Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook 1: Cognitive domain. New York: David McKay.

Anderson L.W. (Ed.), Krathwohl, D.R. (Ed.), Airasian P.W., Cruikshank K.A., Mayer R.E., Pintrich P.R., Raths J. & Wittrock M.C. (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. New York: Longman.

6. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto kokoaa erikoistumiskoulutuksen

Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto (TTHVYO) on Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistojen sekä Työterveyslaitoksen ainutlaatuinen yhteistyöverkosto. Virtuaaliyliopiston sivuilta tthvyo.fi löytyvät koulutusta ja verkostoa koskevat ajankohtaiset asiat ja ohjeet, julkaisut, uutiset ja blogi sekä linkki verkko-oppimisympäristöön.

Viisi yliopistoa tuottaa kattavasti työterveyshuollon erikoisalan eri aiheita koskevia maksuttomia kursseja erikoistujille ja kouluttajalääkäreille. Oppimisympäristössä on myös itseopiskeluun sopivia kursseja ja materiaaleja. Vaadituista 200 teoriakoulutuksen tunneista 60 tulee olla virtuaaliyliopiston kursseilta.

Virtuaaliyliopisto tarjoaa mahdollisuuden verkostoitumiseen erikoistuvien, kouluttajalääkäreiden, opettajien ja alan asiantuntijoiden kanssa. Löydät Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston myös Facebook-, Twitter- ja LinkedIn -palveluista. Tervetuloa mukaan kursseille ja verkostoitumaan!

**TYÖTERVEYSHUOLLON
VIRTUAALIYLIPISTO**